

TTIP: Romania's Voice

Bucuresti, 16 octombrie 2015

**Impactul Parteneriatului Transatlantic
pentru Comerț și Investiții (TTIP) asupra
Romaniei**

- trei scenarii –

punctul de vedere al Blocului National Sindical

**Parteneriatul UI Transatlantic pentru Comerț și Investiții/
Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) –
instrument vizionar pentru investitii sau cal troian care
pericliteaza modelul european?**

Contextul

- Competiția pentru supremație
  - SUA, China, Rusia
- Degradarea mediului
  - Incălzire globală, deșertificare, epuizarea resurselor solului, etc.
- Sărăcie și excluziune socială
  - UNDP: peste 2.2 miliarde săraci în lume
- Abandonarea paradigmei de dezvoltare durabilă în favoarea paradigmei “totul pentru a crește competitivitatea”

**Parteneriatul UI Transatlantic pentru Comerț și Investiții/
Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) –
instrument vizionar pentru investitii sau cal troian care
pericliteaza modelul european?**

Contextul – relatiile UE-SUA

- nivele de integrare diferite (ideologică, politică, economică, juridică, legală și culturală)
- 8 monede diferite, inclusiv EURO, versus Dolarul SUA
- UE: proces decizional complex (Mandat al Consiliului, negocieri COM, aprobare de către Parlamentul European, ratificare de către Statele Membre) versus decizie “fast-track” a executivului american
- diferențe tehnologice ale UE în raport cu SUA
- dependență strategică (în domeniul militar, în domeniul energiei – UE importa 80% din consumul petrolier, 65% din gazele naturale, în timp ce SUA folosesc resursele proprii)
- Divizarea celor 28 state membre UE în raport cu SUA: partizani ai comerțului liber vs partizani ai integrării europene mai ample

Parteneriatul UI Transatlantic pentru Comerț și Investiții/ Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) – instrument vizionar pentru investitii sau cal troian care pericliteaza modelul european?

Sindicatetele nu se opun relațiilor comerciale mai strânse dintre UE și SUA, cu condiția ca acestea să fie reglementate în mod transparent, garantând standarde optime de muncă, democrație și protecția mediului.

Impactul prevazut

- Riscuri de natura geopolitica: divergente de opinii cu privire la directia potentiala a noii ordini internationale
- Modelele sociale vor suferi un impact puternic (cel putin cel european)
  - **Convergenta reglatoare** (dimensiune sectoriala, orizontala, institutionala) va pune presiune pe locurile de munca si salarii;
    - sistemul UE are standarde hibride (unele sfere sunt reglementate de UE exclusiv (comert, vama, competitie, conservarea resurselor maritime biologice, moneda unica si rate de schimb), altele impartite cu Statele membre (piata interna, politici sociale, protectia consumatorilor, energie); sfere ale UE de suport si coordonare; piata interna fragmentata
  - “clash” între agricultura SUA, de tip extensiv, și cea de nișă, multifuncțională, europeană (dar și profund subvenționată)
- Accentuarea diferențelor de dezvoltare între Statele Membre din UE:
- Germania, Marea Britanie și țările nordice vor beneficia mai mult de deschiderea piețelor, în detrimentul celorlalte state europene.

Probleme

- Negocieri netransparente
- Protecție doar pt investitori prin soluționarea disputelor dintre investitori și stat (investor – state dispute settlement /ISDS)
- Principiul protecției sociale este periclitat
- Standardele (de munca, sociale, eco) = bariere comerciale?
- **CETA** - Acordul economic și comercial UE-Canada / Comprehensive Economic and Trade Agreement – efecte evidente în prezent
- **TISA** - Acordul privind Comerțul cu Servicii/Trade in Services Agreement – multe prevederi reprezintă provocări pentru aplicarea clauzelor sociale și acordă investitorilor privați privilegiul de a ataca politici de stat adoptate în mod democratic
- Pentru orice amendament la acord e necesar consimțământul tuturor statelor?
- După ratificare, acordul ar fi imposibil de modificat sau încetat (nici prin proceduri democratice, nici prin campanii sau proteste publice)

Analiză în baza a 3 scenarii

Scenariul 1: NU

- Marile companii nu vor tine cont de vointa statelor si a cetatenilor acestora
- Drepturile companiilor mai importante decat suveranitatea unui stat
- Companiile vor putea da in judecata, in tribunale private, un stat membru UE, pentru pierderi financiare. (de exemplu, din cauza unor standarde sociale si de mediu)
- Marile companii vor fi egale cu state independente
- ISDS privilegiaza un grup special, al investitorilor străini.
  - De ce doar ei? Oricine poate folosi Curtea Europeană de Justiție. Nu la fel este si in cazul ISDS. În Acordului Economic si Comercial UE-Canada (CETA) o multinaționala care crede ca i-au fost incalcate drepturile poate apela la o curte de arbitraj și obține o solutie ce implica multe miliarde de dolari. Un lucrător (sau un grup de lucrători) care se simte nedreptatit în temeiul CETA poate obține un comitet de experți care ar putea, eventual, emite un raport formulat in termeni ,duri'. De ce nu se poate invers?

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 1: NU (continuare)

Conflict intre 2 filozofii:

- **Europa: produsele si metodele pot fi utilizate doar daca exista dovezi ca nu sunt periculoase**
- **SUA: companiile americane pot alege orice modalitatea de productie dorita pana cand se dovedeste ca aceasta este periculoasa/nociva**

DUMNEAVOASTRA CE PREFERATI?

TTIP nu este un acord comercial obisnuit cu obiectivul doar de a reduce tarifele vamale (tarifele dintre UE si SUA sunt deja minime)

- vizeaza explicit barierele de reglementare – adica standarde de mediu, drepturi de munca, reguli de siguranta pentru alimente
- = un pericol in Europa, unde reglementarile UE incorporeaza principiul precautiei pentru a proteja sanatatea populatiei.
  - Conform acestui principiu, daca exista riscul ca ceva sa fie periculos, nu va fi introdus (in SUA se practica opusul: daca nu se poate dovedi ca e nesigur, atunci se poate folosi)

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 1: NU (continuare)

- Standardele europene de mediu, pentru alimente, de protectie sociala – considerate de SUA exagerate si insuficient fundamentate
- Companiile alimentare din SUA vor reducerea standardelor alimentare UE (acces pt OMG, hrana cu hormoni pt septel, pui spalati in apa clorinata)
- **SUA au mult mai putine drepturi pentru lucratori decat UE – conflict intre modelul social european si sistemul SUA**

Exemple de ‘bariere’ tintite de producatorii SUA:

- Interdictia UE fata de organisme modificate genetic (OMG)
- Interdictia UE fata de carnea de vita de la animale hramite cu hormoni de crestere
- Interdictia UE fata de nivelurile mari de reziduuri de pesticide in hrana
- Interdictia UE fata de substantele chimice toxice (reglementarile REACH)

- *REACH - Registration, Evaluation, Authorisation and restriction of Chemicals., (reglamentare UE din 2007)

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 2: DA

TTIP va putea aduce beneficii mai multor industrii din UE și SUA - inclusiv industriei farmaceutice, energie, îmbrăcăminte și textile, precum și în industria alimentară și a băuturilor. (de ex, Marea Britanie va putea exporta pentru prima dată vânat britanic și miel, care sunt interzise în SUA - și se vor elimina tarifele asupra exporturilor, cum ar fi haine produse în EU.

În primul rând, standardele între SUA și UE trebuie să fie armonizate, ceea ce va implica modificări destul de ample dar și de detaliu, cum ar fi re-definirea standardelor de muncă, de protecție a mediului și a celor pentru bunuri și servicii în UE și peste Atlantic.

Stabilirea unor standarde pentru munca, forța de muncă și de siguranță ar putea, de asemenea, să genereze posibilitatea de a împinge și de a crește standardele în întreaga lume

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 2: DA (cont.)

Cresterea PIB

- TTIP are potențialul de a stimula PIB-ul fiecărei economii cu aproximativ 0,5 %, cu potentialul de a face fiecare cetățean din Europa cu € 545 mai bogat / an (cu toate că acesta pare un calcul extrem de optimist...).

Mai multa ușurința de a face afaceri

- Eliminarea barierelor și armonizarea reglementărilor și standardelor între UE și SUA va facilita relațiile comerciale între SUA și UE, ceea ce face ca piața să fie mai liberă, cu mai multe oportunități și opțiuni pentru consumatori. Producătorii de automobile din SUA nu vor mai avea nevoie să facă modificări înainte de a vinde în țările UE, astfel reducându-și costurile și timpul.

Noi oportunități comerciale

- Produse de obicei restricționate de barierele comerciale protecționiste vor fi libere să fie vândute în piețe complet noi, ceea ce ar putea permite întreprinderilor să se dezvolte substanțial.

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 2: DA

Standarde internationale

- Împreună, SUA și UE reprezintă 60 % din PIB-ul mondial; dacă s-ar unifica standardele acestor națiuni și alte națiuni din întreaga lume ar putea fi încurajate să își ridice propriile standarde.
- OMG-urile nu sunt complet ilegale în Europa; UE a permis statelor membre să decidă individual dacă vor să le interzică în propriile lor țări sau nu. Mai mult, în ceea ce privește standardele de mediu, SUA nu are întotdeauna reglementări mai relaxate - iar actualul scandal VW este un exemplu perfect în acest sens.
- TTIP reprezintă o nouă generație de acorduri comerciale. Accentul cade mai puțin pe eliminarea barierelor tarifare și mai mult pe abordarea problemelor dificile, cum ar fi proprietatea intelectuală, standardele de muncă și de mediu. (Tarifele au fost erodate în mod constant de numărul tot mai mare de acorduri de liber schimb bilaterale.)
- Negociatorii acordului visează la o lume în care produsele farmaceutice sunt supuse acelorași regimuri de testare, precum și normele privind totul, de la design auto la etichetarea produselor chimice sunt armonizate sau recunoscute reciproc. Piețele muncii, de asemenea, ar putea fi mai mult liberalizate și drepturile lucrătorilor ar trebui să ar putea fi mai accesibile.
- Beneficiile potențiale sunt greu de estimat, dar se prognozează că TTIP ar putea ridica PIB-ul Americii cu 0,4%, iar pe cel al Uniunii Europene chiar cu ceva mai mult.

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 3: DA, DAR...

În România, TTIP aproape că nu există ca subiect pe agenda publică

- ❖ NU dezbateri, NU întâlniri de lucru, NU evaluări ale ministerelor de linie (pt analiză input)
- ❖ NU există o viziune în politica sa comercială care a evoluat haotic în ultimii 20 de ani

Odată cu dispariția ministerului Comerțului – consecință: dependență comercială de trei piețe (Germania, Italia, Franța)

Nivel modest al schimburilor comerciale pe relația România – SUA (un pic peste 1 mld USD) în ciuda unui parteneriat strategic

Lipsa unei viziuni de dezvoltare economico-socială pe termen mediu și lung (nu strategie energetica; nu strategie dezvoltare și modernizare agricultură; nu viziune dezvoltare industrială; nu viziune reformă și modernizare a educației și sănătății)

Birocrație, cadru legal incoerent și imprecis, corupție

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 3: DA, DAR...

"TO DO LIST" pentru oficialii români

INTERN (homework)

- ❖ Lansarea în regim de urgență a unor consultări cu partenerii sociali (patronate/structuri sindicale) dar și cu societatea civilă la nivelul unor ministere de linie (ex: min. Economiei, min. Agriculturii, min. Transporturilor, min. Energiei, min. Mediului, min. Muncii, min. Educației) pentru stabilirea unor obiective și ținte ce ar trebui să fie evaluate în cadrul unor analize de impact
- ❖ Constituire Think Tank-uri (incluzând experți independenți și experți în politici sociale, parteneri sociali, partide politice) în vederea proiectării unor strategii pe termen mediu și lung care să includă și o viziune națională pentru consolidarea relațiilor comerciale atât cu SUA cât și cu Orientul Mijlociu și Asia – utilizarea ca model de țară a documentului "Romania Gateway"
- ❖ Adoptarea strategiilor rezultate de către guvern /hotărâri ale Parlamentului și stabilirea unui portofoliu de proiecte majore asumate în vederea atreagerii de finanțări

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 3: DA, DAR...

"TO DO LIST" pentru oficialii români

INTERN (homework) (continuare)

- ❖ O atenție sporită va trebui să fie acordată elaborării unui **document de viziune strategică** privind piața muncii din România.
  - Sistem echilibrat și stimulator al relațiilor de muncă și al relațiilor industriale dar care să ofere și un răspuns la teme fierbinți pt România:
    - educație și sănătate publică,
    - natalitate,
    - stopare brain-drain,
    - standarde de munca & modelul social european
    - sistem de securitate socială adecvat (accent pe stimularea ocupării tinerilor, reducerea șomajului în rândul tinerilor mai eficientă, protecție socială și regândirea sistemelor de pensii)

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 3: DA, DAR...

"TO DO LIST" pentru oficialii români

INTERN (homework) (continuare)

- ❖ Simplificarea și clarificarea legislației referitoare la investiții și protejarea acestora cât și a rolului statului în economie
- ❖ Îmbunătățirea cadrului legislativ privitor la protejarea proprietății intelectuale, dar și la stimularea cercetării & dezvoltării
- ❖ Strategie finanțabilă pe industria de securitate ținând cont de faptul că suntem azi poarta de intrare la răsărit, dar geopolitic ne aflăm foarte aproape de zone de conflict
- ❖ Infrastructura de transport

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

Scenariul 3: DA, DAR...

”TO DO LIST” pentru oficialii români

MANDATUL ROMÂNIEI IN UE

- ❖ Deschiderea imediată de evaluări comune (România-Germania, România-Franța, România-Italia) pentru analize de impact
- ❖ Analize de impact, identificare și clarificări pe sectoarele industriale pe care România contribuie la exporturi (prin Germania, Franța, Italia) pe piața SUA
- ❖ Agricultură (asigurarea unor standarde înalte în raport cu „barierele”, tinite de producătorii SUA)
- ❖ ISDS rolului și funcțiilor acestui instrument
  - Investitor-Stat/ Stat-Investitor
  - Comunități locale – investitor/ investitor – comunități locale
  - Lucrător/grupuri de lucrători / investitor
- ❖ Piețe de capital /servicii financiare

Analiza in baza a 3 scenarii (cont.)

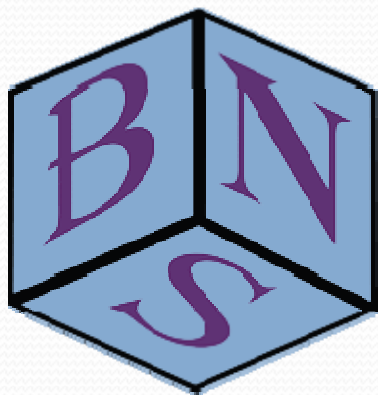
Scenariul 3: DA, DAR...

"TO DO LIST" pentru oficialii români

PENTRU RELAȚIA CU SUA

- ❖ Lansarea unui proces de consultări bilaterale care să clarifice cel puțin trei lucruri :
  - Protejarea investițiilor SUA in România dar și ale României în SUA în contextul principiilor TTIP
  - O mai bună cunoaștere a nivelurilor și standardelor piețelor americane de către mediul de afaceri din România dar și a standardelor profesionale necesare lucrătorilor din România pentru a putea produce bunuri și servicii conforme cu cerințele pietei SUA (și vice versa)
- ❖ Stabilirea cadrului legislativ și instituțional pentru consilodarea prezenței în România a **Overseas Private Investment Corporation** (OPIC)
- ❖ Clarificări în contextul principiului de liberă circulație a persoanelor în relația România - SUA

Va multumesc pentru atentie

Dumitru COSTIN
Presedinte

Blocul National Sindical
Str. Turturelelor nr.11A, etaj 3
Sector 3, Bucuresti
Tel/fax: +4021 316 27 98/99
Email: bns@bns.ro
www.bns.ro